

Insigte verkry uit US Raadsvergadering van 15 April 2024

Die Universiteit Stellenbosch (US) Raad vergader op Maandag, 15 April, vir die eerste van die instelling se vier geskeduleerde Raadsvergaderings vir 2024. Die Raadsvergadering in Februarie is gewy aan die jaarlikse strategiesessie – vanjaar toegespits op die impak van tegnologie en die geleentheid wat dit vir die Universiteit se aktiwiteite en fokus inhou.

By hierdie eerste Raadsvergadering word daar besin oor die begin van die jaar en die beduidende knelpunte wat ervaar is, asook die prestasies en geleentheid wat die Universiteit se verbintenis tot akademiese uitnemendheid en denkleierskap beklemtoon. Heelwat tyd word gewy aan gesprekke oor die aanstellingsproses vir die nuwe Rektor en Visekanselier in April 2025 wanneer prof Wim de Villiers aan die einde van sy tweede vyfjaartermyn kom en die amp neerlê. Dit is een van die kwessies wat hier onder behandel word.

Besinning oor die restitusieverklaring

Soos dit nou die gewoonte is, begin die Raadsverrigtinge met 'n besinning oor die Universiteit se restitusieverklaring:

Die Universiteit Stellenbosch (US) erken sy onlosmaaklike band met die geslagte van die verlede, hede en toekoms. In 2018, sy Eeufeesjaar, vier die US sy talle suksesse en prestasies. Die US erken terselfdertyd sy bydrae tot die onreg van die verlede. Hieroor het ons diepe berou. Ons vra sonder voorbehoud om verskoning aan die gemeenskappe en individue wat uitgesluit was van die historiese voorregte wat die US geniet het, en ons huldig die kritiese Matie-stemme wat nie tot swye gebring kon word nie. Uit verantwoordelikheid teenoor die huidige en toekomstige geslagte verbind die US hom onvoorwaardelik tot die ideaal van 'n inklusiewe wêreldklas-universiteit in en vir Afrika.

Hierdie stelling dien as 'n belangrike herinnering daaraan dat namate die US toenemend aantreklik raak as 'n voorkeur-universiteit vir die beste studente en personeel, 'n unieke geleentheid geskep word om dit as die ideaal van 'n inklusiewe wêreldklasuniversiteit in en vir Afrika voor te hou. Alhoewel die US nog 'n pad het om te loop voor alle belanghebbendes die instelling as 'n multikulturele, veeltalige, inklusiewe en verwelkomende ruimte ervaar, bestee die Universiteit aansienlike tyd en energie hieraan. Dit is egter kwalik verbasend dat die moeilike plaaslike sosio-ekonomiese toestande bydra tot die druk wat die Universiteit se belanghebbendes ervaar en dat dit opsigself nog groter druk veroorsaak sover dit 'n gepaste reaksie van die US betref. Ek verwag dat hierdie konteks toenemend in die Raad se gesprekke in die komende maande en jare weerspieël sal word.

Die eerste kwartaal

Die akademiese jaar begin op 'n uitdagende noot toe personeellede afkom op twee kamers in die Wilgenhof-koshuis wat diep ontstellende items en uitbeeldings bevat. Die inhoud van die kamers dui op praktyke by die koshuis wat in stryd is met die Universiteit se waardes. Gegewe

die beplande aankoms van seniors by die koshuis om vir die amptelike verwelkoming van ons nuwelingstudente voor te berei, word die kamers skoongemaak en die inhoud in bewaring geplaas met die oog op 'n deeglike ondersoek. Die paneel wat die Rektooraat vervolgens aanstel om die ontdekkings te ondersoek, doen binnekort verslag en dit sal die daaropvolgende stappe belig.

Pogings om die diversiteit van ons studente se demografiese profiel oor die afgelope paar jaar uit te brei het tot 'n bestendige toename in studente van buite Stellenbosch gelei, alhoewel sommige van hulle op die kampus aankom sonder bevestigde verblyf vir die jaar. Die US Raad spreek groot kommer uit oor die uitwerking hiervan op die betrokke studente aan die begin van die jaar, maar neem ook met dank kennis van die buitengewone bystand wat die Stellenbosse gemeenskap aan dié studente verleen.

Tydens die bespreking van die vele komponente en druk in verband met die befondsing van die Nasionale Finansiële Hulpskema vir Studente (NSFAS) erken die Raad dat hoe aantrekliker die Universiteit raak en hoe groter die NSFAS se probleme word, die Universiteit nuwe maniere sal moet vind om op hierdie ontwikkelings te reageer sonder om onvolhoubare verbintenisse aan te gaan.

Die druk van die eerste kwartaal lei boonop tot die problematiese aanlyn implementering van SUNStudent. Die Raad neem kennis van die openhartige terugvoer wat die Registrateur voorsien en die kritieke belang daarvan om die SUNStudent-stelsel te stabiliseer, sake-kontinuiteit te verseker, en die personeel en studente se ervaring as stelselgebruikers te verbeter. Die uitdagings rondom die implementering van SUNStudent en die daaropvolgende stappe word ook enkele dae ná die Raadsvergadering uitvoerig by die Raad se Oudit- en Risikokomiteevergadering bespreek.

Te midde van al hierdie kwessies bied die Universiteit 'n baie suksesvolle verwelkomingsgeleentheid aan vir meer as 6 700 nuwe studente, terwyl die Maart-gradeplegtighede soos gebruiklik feestelik verloop, en die aantal 2023-graduandi op meer as 9 000 te staan kom.

Die Rektor en Visekanselier, wat pas terug is nadat hy 'n senior afvaardiging na die Universiteit van Groningen gelei het, gee terugvoer oor die opwindende geleentheid voortspruitend uit 'n vennootskapsooreenkoms wat in 2022 tussen die twee universiteite onderteken is en waarin hulle 'n verbintenis gee tot die aanpak van sekere van die dringendste maatskaplike uitdagings van ons tyd. Die besoek dien as 'n platform vir die verkenning en ontsluiting van nuwe geleentheid in energie-oorgange, digitale transformasie en biomediese oplossings, gefasiliteer deur interdisiplinêre navorsing en meer gefokusde bedryfsamewerking. Van onmiddellike belang is die nuwe moontlikhede wat dit inhou vir gesamentlike PhD-programme, gesamentlike nadoktorale genootskappe, voorgraadse studentemobiliteit, die verbetering van geleentheid vir eksterne befondsing, en akademiese passing oor interdisiplinêre navorsingsprojekte heen.

Boonop vestig geleentheid soos die Nobel in Africa-simposium en die Kanselierslesing met Nobelprysweners Esther Duflo en Abhijit Banerjee die Universiteit as 'n wêreldwye vennoot in akademieskap. Inisiatiewe soos SUNRISE (dit staan vir strategiese uitnemendheid in navorsing en innovasie en is gerig op die skep van 'n volhoubare pypleiding van toonaangewende vakkundiges), sowel as die Biomediese Navorsingsinstituut (met dié se kruisdisiplinêre

voorpuntnavorsing) verstewig die US se posisie as 'n leier en vennoot in navorsing en innovasie. Die Stellenbosse internasionale akademiese netwerke (SIAN) se 2024-byeenkoms is van 13 tot 15 Maart deur Universiteit Stellenbosch Internasionaal aangebied. SIAN is 'n jaarlikse byeenkoms van die US se internasionale vennoot-universiteite. Vanjaar is dit deur meer as 100 afgevaardigdes van 70 universiteitsvennote uit 27 lande bygewoon en die bespreking was toegespits op ingewikkelde kwessies rakende internasionalisering in die hoër onderwys, met die klem op die verstewiging van die US se teenwoordigheid wat betref die vorming van die toekoms van kennis, veral in Afrika.

Dr Leslie van Rooi sluit daarna by ons aan en lig die Raad in oor die vordering met die Komitee vir die Institusionele Reaksie op die Kommissie se Aanbevelings (CIRCoRe). Die Raad waardeer die vordering met aflewerbare items en die energie wat die nuwe leierskap van CIRCoRe toon. Die belang daarvan om die US se transformasie-inisiatiewe te bevorder op 'n wyse wat 'n tasbare verskil maak aan die geleefde ervaring van al die US se belanghebbendes, bly 'n kernfokus vir die Raad en blyk inderdaad sterk uit die belanghebbers se insette oor die nuwe Rektor en Visekanselier se aanstellingsproses.

Proses vir die aanstelling van nuwe Rektor en Visekanselier

Die aanstelling van 'n rektor en visekanselier is een van die belangrikste besluite wat 'n universiteitsraad moet neem, aangesien die persoon in hierdie rol die oorhoofse verantwoordelikheid het vir die uitvoering van die universiteit se visie.

Die Raad onderneem 'n uitgebreide eerste bespreking oor die moontlike vereistes vir die nuwe Rektor en Visekanselier en die begin van die werwingsproses wat vir die eerste keer insette van sleutelbelanghebbendes oor moontlike vereistes vra.

Nagenoeg 100 personeellede en konvokasieledede reageer op die Raad se uitnodiging vir die lewering van insette en ons raadpleeg ook die verteenwoordigers van die Senaat, die Studenteraad, die Institusionele Forum en die Hoofbestuurdersvergadering vir hul insette. Ek is dankbaar teenoor almal wat die tyd geneem het om hul insigte met ons te deel. Ons oorweeg al hierdie insette wanneer ons die rolvereistes finaliseer en die advertensie plaas in Mei, wanneer die Komitee vir Senior Aanstellings dit afgehandel het.

Graag moedig ek u aan om bygewerkte inligting oor die aanstelling van die nuwe Rektor en Visekanselier te volg [hier](#).

Jaarverslag oor Navorsing, Innovasie en Nagraadse Studie

In haar jaarverslag aan die Raad lê die Viserektor: Navorsing, Innovasie en Nagraadse Studie, prof Sibusiso Moyo, 'n inspirerende verslag voor wat die Universiteit se vordering in klimaatstudies en navorsingstransformasie bekend stel en die US se fokus op die bevordering van 'n kultuur van innovasie en samewerking uitlig, terwyl dit dringende maatskaplike uitdagings aanspreek en positiewe verandering dryf. Dit is aangenaam om te sien dat die Bibliometriese verslag beduidende winste deur die US in navorsingsuitsette en sitate weergee (veral deur globale samewerking, wat die US se toenemende bekendheid as 'n betroubare navorsingsvennoot weerspieël). Hartlike gelukwense aan ons akademiese leiers in hierdie verband.

Prof Moyo vermeld ook kwessies wat haar snags wakker hou: om seker te maak dat ons 'n stewige pyleiding van genoeg goeie, jong akademici het; belowende akademiese talent lok en

behou; die regte tegnologie, prosesse en beleide in plek het om navorsing te vergemaklik; nuwe befondsings- en toekenningsgeleenthede bekom en dit suksesvol benut; en ons institusionele kultuur bemagtigend, inklusief en verwelkomend vir nuwe vakkundiges is.

Daar is verskeie aksies in plek om hierdie kommer aan te pak – en sekere daarvan, soos 'n inklusiewe en verwelkomende kultuur, is oor die hele Universiteit heen van toepassing. Die Raad hou 'n oog op die situasie.

Finansies

Terwyl die Universiteit se kernmissie die akademiese projek bly, is dit slegs moontlik om daardie missie te bevorder indien die Universiteit finansiëel volhoubaar is. Die Raad het die finansiële resultate nagegaan vir die 2023-hoofbegroting, soos voorgelê deur ons bedryfshoof, prof Stan du Plessis. Dit weerspieël noukeurige bestuur, 'n dissipline wat ons tot voordeel strek gegewe die druk op die nasionale fiskus en die voormelde NSFAS-uitdagings, asook die algemeen beklemtoonde sosio-ekonomiese omgewing wat al die belanghebbendes van die Universiteit in die gesig staar.

Die Raad neem kennis dat die 2024-begroting soos gebruikelik gapingsfinansiering aan NSFAS-studente voorsien om te verseker dat hulle nie te kort kom as gevolg van die US se 2024-tariefaanpassings wat hoër is as dié wat die Minister voorgestel het nie.

Prestasievordering

Prof Hester Klopper, Viserektor: Strategie, Globale en Korporatiewe Aangeleenthede, lê die uitvoerende telkaart voor wat 'n omvattende oorsig bied van die Universiteit se prestasie vergeleke met die sleutel- strategiese doelwitte wat die Raad vir 2024 navolg. Oor die algemeen is daar konsensus dat die Universiteit vordering maak met die regte kwessies, alhoewel sommige van die teikens miskien meer verspreid kan wees – iets wat ons in die 2025-telkaart sal opneem.

Gevolgtrekking

Raadsvergaderings spog gewoonlik met 100%-bywoning, 'n uitsonderlike verbintenis tot die Universiteit Stellenbosch, veral omdat geen raadslid vir bywoning vergoed word nie. Die vergaderings is lewendig en eerlik, selfs oor moeilike onderwerpe, en ons is sterker as gevolg daarvan. Ek is baie dankbaar teenoor my mede-raadslede, asook prof De Villiers en sy span, vir die skep van 'n ruimte waar ons die toekoms van ons instelling en die gemeenskappe wat ons dien kan vorm.

Ten slotte wens ek graag vir Nadine Moodie geluk wat tot Adjunkvoorsitter van die Raad verkies is. Nadine dien sedert 2019 in die Raad en het 'n BA (Internasionale Studies) en 'n BPhil (Joernalistiek) aan die US verwerf.

Daar is veel te doen vanjaar en ek bedank u graag vir die rol wat u speel om die US as 'n wêreldklas- navorsingsintensiewe universiteit in diens van die samelewing in en vir Afrika te posisioneer.

Vriendelike groete

Nicky Newton-King
Voorsitter van die Raad